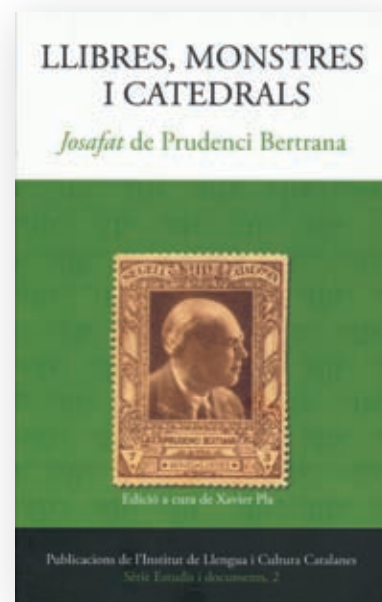


Un gòtic descremat

ANNA CARRERAS

El 2006 va tenir lloc un cicle de conferències amb motiu del centenari de la primera edició de *Josafat*, de Prudenci Bertrana. El cicle, celebrat al Centre Cultural La Mercè, de Girona, portava per títol «Llibres, monstres i catedrals», i va comptar amb la presència de Xavier Pérez, professor de narrativa audiovisual de la UPF, que va parlar del mite de la Bella i la Bèstia a l'obra *Josafat* i dels elements parafilms de la novel·la; d'Emili Olcina, escriptor i traductor especialitzat en narrativa fantàstica, que va aportar unes notes sobre el gòtic modernista a la novel·la de Bertrana basant-se en les idees de verticalitat, sexualitat i suspens; i de Laura Mercader, professora de teoria de l'art de la UB, que participava a la trobada amb una lectura un xic feminista del paper de les dones en la ficció, i les erigia com a personatges que donen vida humana a *Josafat*. Ara, Xavier Pla ha reunit aquelles intervencions en un sol volum i hi ha sumat una conferència inèdita de Maria Barbal sobre la creativitat de Bertrana a partir de la narració dramàtica i irònica «El desig de pecar»; un article de la filòloga Glòria Granell a propòsit d'un guió

cinematogràfic no reeixit d'Antoni Varés sobre *Josafat*, i l'edició (i anàlisi) del manuscrit inèdit de *Josafat* que es conserva al fons Prudenci i Aurora Bertrana de la UdG. El llibre està escrit «en record de Jordi Castellanos», professor de filologia catalana a la UAB, gran humanista expert en el modernisme català però, sobretot, un home bonhomí de notable generositat. El davantal de Xavier Pla —«Llegir la catedral»— ajuda a entendre la metàfora *novel·la-catedral* a partir de la impressió de Proust durant la seva visita a la catedral gòtica d'Amiens. Llegir és descodificar un conjunt de signes, sigui en una pàgina de llibre o en una catedral. Trobar-hi bellesa i apreciar-ne l'arquitectura, observar els diàlegs que hi amaga, subratllar-ne la memòria i, per què no, personificar l'amenaça i el misteri. A partir d'uns exemples, queda clar que molts artistes i escriptors van quedar fascinats per la imatgeria simbòlica que alimenta la catedral com a construcció, com a personatge i com a escenari. És interessant la comparació que proposa Pla entre els personatges de Quasimodo (campaner de Notre Dame, de Victor Hugo) i de *Josafat* (campaner de Santa Maria,



Llibres, monstres i catedrals. 'Josafat' de Prudenci Bertrana

Xavier Pla (ed.).
Institut de Llengua i Cultura Catalanes, UdG,
Girona, 2012. 130 p.

de Prudenci Bertrana), més enllà de les deformitats físiques que tots coneixem. Unes concomitàncies que, buscades o no, projecten el nostre Bertrana a escala europea, malgrat que el gòtic modernista català, al costat del francès, resulta més descremat i, en conseqüència, menys obscur i més ultralocal.

Xevi Sala escriu en el nom del pare

ADRIÀ PUJOL

Xevi Sala, periodista i director adjunt del Grup El Punt Avui, ha escrit una novel·la negra que va més enllà del gènere pròpiament dit.

Víctor Campoblanco surt de la presó i es fot de lloros contra el defora. Algú s'ha fet passar per ell mentre era a la *trena*, li ha usurpat el nom en negoci de dubtosa legalitat i se li ha quedat la casa. Per postres, sense feina ni contactes, Víctor s'ha de fer càr-

rec d'en Jem, el seu fill. És un noi que pateix una mena de discapacitat intel·lectual poc definida, un tret que, tanmateix, de vegades el converteix en el personatge més lúcid, lliure i adaptat al medi en el qual es mouran els protagonistes: criminalitat de baixos fons, prostitució i corrupció, i la patent moral dels pinxos. I Víctor Campoblanco haurà d'aprendre a ser pare...

I doncs, els ingredients de la novel·la negra hi són presents, en tant que hi

ha violència, intriga —amb cadàver inclos—, policies i perfums de barri xinès, i una mica de redundància en el tòpic, en el lloc comú dels éssers aclaparats, castigats per la vida. Però l'estructura narrativa, amb diverses veus intercalades, i la no concessió, precisament, a tot allò que ens esperariem del gènere, fan del llibre d'en Xevi Sala tota una altra cosa.

A mig camí entre Salt i Girona, aquesta és una novel·la de frontera, de costumisme de frontera. I les fronteres